

Fővárosi Ítéltábla

2.Kf.27.174/2009/4. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla az Auto-Zoom 2003 Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. (Abda) felperesnek a Gazdasági Versenyhivatal (Budapest) Hivatkozási szám: Vj-127/2005.) alperes ellen versenyügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perében a Fővárosi Bíróság 2009. évi február hó 26. napján kelt 11.K.33.171/2008/9. számú ítélete ellen a felperes által 10. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán az alulírott napon - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 25.000 (azaz huszonöt-ezer) forint másodfokú perköltséget, valamint az államnak - az illetékügyekben eljáró hatóság külön felhívására - 24.000 (azaz huszonnégy-ezer) forint fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A Mazda Motor Hungary Kft. (a továbbiakban: Mazda Kft.) Magyarországon 1992-től kizárólagos importőre az új Mazda márkájú gépjárműveknek. A Mazda Kft. 2004-ben márkakereskedői hálózatán keresztül forgalmazta a termékeit az egyes márkakereskedőkkel külön-külön megkötött, de tartalmilag azonos szerződések alapján. A felperes 2003.

november 3-án kötött márkakereskedői szerződést a Mazda Kft-vel. 2004. október 31-i hatállyal a Mazda Kft. valamennyi márkakereskedői szerződést felmondta. E döntését azzal indokolta, hogy a Szerződés 81. cikkének (3) bekezdésének a gépjármű-ágazatbeli vertikális megállapodások és összehangolt magatartások egyes csoportjaira történő alkalmazásról szóló 1004/2002/EK. rendelet (a továbbiakban: csoportmentességi rendelet) szabályaihoz kívánja a márkakereskedői szerződéseket igazítani. A Mazda Kft. az alapkövetelmények teljesítésének auditálását követően új szerződéseket kötött, általában a korábbi márkakereskedőivel. Négy márkakereskedőjével, köztük a felperessel nem kötött új szerződést, mert nem teljesítette az alapkövetelményeket. A felperes versenyfelügyeleti eljárás lefolytatását kérte arra hivatkozással, hogy a Mazda Kft. önkényesen szakította meg vele az üzleti kapcsolatot, és indokolatlanul különböztette meg más márkakereskedésektől, ezáltal a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban Tpv.) 21.§-ának c) és g) pontjai alapján visszaélt a gazdasági erőfölényével.

Az alperes a 2006. január 30. napján kelt Vj-127/2005/19. számú határozatával a Mazda Kft. ellen gazdasági erőfölénnyel való visszaélés miatt indult versenyfelügyeleti eljárást megszüntette. A Magyar Gépjármű Importőrök Egyesülete (a továbbiakban: MGE) által kialakított egyes kategóriák alapul vételével az azonos kategóriába (mini, alsóközép, sport, egyterű stb.) tartozó, különböző márkájú gépkocsikat - egymásnak a Tpv. 14.§-ának (2) bekezdése szerinti ésszerű helyettesítőjeként - tekintette egységes árupiacnak. Megállapította, hogy az egyes kategóriákba tartozó személygépkocsik piacán a Mazda Kft. piaci részesedése alacsony, illetve egyes szegmenseken elhanyagolható. Erre tekintettel gazdasági erőfölényes helyzete a gépjármű forgalmazás érintett piacán kizárható. Ugyanakkor, mivel az eredeti gyári alkatrészek csak a Mazda Kft-n keresztül szerezhetők be, az alkatrészek érintett piacán a gazdasági erőfölényes helyzete nem zárható ki. A Mazda Kft. piaci részesedésének pontos meghatározása azonban nem szükséges, mert magatartása akkor sem minősülne visszaélésszerűnek, ha gazdasági erőfölénye az alkatrész piaci szegmensen megállapítható lenne. Megjegyezte, hogy a márkakereskedői hálózat átalakítása hátrányosan érinthetett egyes korábbi partnereket, ám a szerződéskötés megtagadása versenyjogilag teljes mértékben indokoltnak tekinthető, ezért az nem alkalmas a gazdasági erőfölénnyel való visszaélés tényállásának megvalósítására.

A felperes keresetében elsődlegesen annak megállapításával, hogy a Mazda Kft. gazdasági erőfölényével visszaélt, a határozat megváltoztatását és a Mazda Kft. vele márkakereskedői

szerződés megkötésére való kötelezését kérte. Másodlagos kérelme a határozat hatályon kívül helyezésére és az alperes új eljárásra kötelezésére irányult. Előadta, hogy a Mazda gépjárművek autópiacán és az alkatrészek piacán is a Mazda Kft. gazdasági erőfölényben van. Vitatta az egyes gépjárművek kategóriába sorolását és az alperes Mazda Kft. piaci részesedésére vonatkozó megállapítását. Kifogásolta, hogy az alperes nem vizsgálta és nem értékelte azt, hogy a Mazda Kft. az autóalkatrészek forgalmazására vonatkozó szerződést is felmondta. A jogszabályban meghatározott minőségi követelményeket teljesítette, ennek ellenére a Mazda Kft. tisztességtelen piaci magatartásával a kedvezőbb feltételeket kínáló jelentkezővel kötötte meg a márkakereskedői szerződést.

Az alperes a határozatában foglaltak fenntartása mellett a kereset elutasítását kérte kiemelve, hogy a Mazda Kft. márkakereskedői szerződés megkötésére versenyjogi alapon nem kötelezhető. Kifejtette, hogy az MGE által kialakított kategóriákba tartozó különböző márkájú személygépkocsik a fogyasztó szempontjából egymást helyettesítő áruknak számítanak. Mivel azonban az egymás melletti kategóriákba tartozó személygépkocsik - figyelemmel arra is, hogy a kategorizálás több ismérv egyidejű figyelembevételével történik - közel állnak egymáshoz, az érintett áruipiac, az egy-egy kategóriába tartozó különböző márkák alkotta részpiacoknál csak szélesebb lehet, szűkebb semmiképp sem. A Mazda Kft. piaci részesedése egy-egy kategórián belül 20% körüli, az együttes részesedése néhány százalék körül van, Ez pedig nem alapozhat meg erőfölényt. A gyári alkatrészek részpiacával kapcsolatban esetlegesen meglévő erőfölényét a Mazda Kft. legfeljebb a garanciális javítás keretében történő magatartással összefüggésben használhatná ki, a csoportmentességi rendelet szerint ugyanis a nem garanciális javítással összefüggő alkatrészellátás független javítószervizektől nem tagadható meg. Ilyen körülmény azonban nem merült fel.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította. Leszögezte, hogy az érintett piac jogi kategória. Az érintett termékpiac mindazokat a termékeket vagy szolgáltatásokat foglalja magában, amelyeket a fogyasztó a jellemzőik, az áruk és rendeltetésük alapján egymással felcserélhetőnek vagy helyettesíthetőnek tart. A Tpv. 14.§-ának (1) és (2) bekezdésében foglaltak alapján megállapította, hogy az érintett termékpiac az azonos kategóriákba tartozó különböző márkájú, egymással összefüggő, egymást helyettesítő, egymással felcserélhető személygépkocsik köre. Mivel azonban az egyes kategóriák között jelentős átfedések lehetnek, és az egyes kategóriák kialakítása több jellemző, szempont figyelembevételével történik, a helyettesítés az egyes kategóriákat meghaladóan szélesebb körű. Ebből

következően az érintett árupiac az egy-egy kategóriába tartozó eltérő márkájú gépkocsik által alkotott részpiacnál szélesebb, akár a személygépkocsik teljes köre is lehet. Ennél fogva a Mazda Kft. piaci súlyát a Mazda márkájú gépkocsiknak a magyarországi gépkocsi forgalmazásból való részesedése alapján kell vizsgálni. Levezette, hogy az új autóértékesítési piacot erős túlkínálat jellemzi és a forgalmazók között éles verseny folyik a fogyasztók megszerzéséért. A Mazda Kft. ezért a magatartását nem képes a versenytársaktól és a fogyasztóktól függetleníteni. Az új gépjárművek forgalmazási piacán ezért nem áll fenn a Mazda Kft. gazdasági erőfölénye, hiszen az új gépkocsik összforgalmából a Mazda márkájú új személygépkocsik és terepjárók értékesítési piaci részaránya 2004. évben 1,2% volt. Mivel az érintett piac az árut ésszerűen helyettesítő árukat is magában foglalja, ezért az egyes gépjárműipari szegmensen meglévő nagyobb mértékű részesedés, a sportautó és a D-egyterű szegmensen fennálló éles versenyhelyzet önmagában nem alapozza meg az új gépkocsik értékesítési piacán a gazdasági erőfölényének fennálltát. Erre figyelemmel nem vizsgálta a felperes által hivatkozott, egyes gépkocsik besorolásával kapcsolatos adatokat, és ugyanezen okból utasította el a felperes szakértő kirendelésére tett indítványát is. Az alkatrészek vizsgálata kapcsán megállapította, hogy az alperes helyesen mellőzte a gazdasági erőfölény meglétének és mértékének részletes vizsgálatát, tekintettel arra, hogy a Mazda Kft. magatartása még ez esetben sem minősülne visszaélészerűnek. A felperes nem hivatkozott olyan tényre, körülményre, mely alapján megállapítható lett volna az alkatrészigényeknek a gyártó, illetve a Mazda Kft. általi elutasítása, a Mazda Kft. visszaélészerű magatartása. Az alkatrészrendelés a felperes számára az ellenérték megfizetését követően továbbra is biztosított volt. A polgári perrendi szabályokra utalással rögzítette még, hogy a per tárgyát kizárólag annak eldöntése képezte, hogy a Mazda Kft. 2004-ben visszaélt-e gazdasági erőfölényével, amikor felmondta a márkakereskedői szerződéseit, majd azt követően egyes, korábbi márkakereskedőkkel nem kötött szerződést és, hogy az e körben hozott alperesi határozat megalapozott és helytálló döntést tartalmaz-e. Ennélfogva a bíróság nem volt jogosult azt vizsgálni, hogy a Mazda Kft. miért mondta fel a szerződést, mely okból nem kötött a felperessel új szerződést, mert ennek vizsgálatára kizárólag a polgári bíróság jogosult. A bíróság azt sem vizsgálhatta, hogy más versenyfelügyeleti eljárásokban az alperes miként határozta meg az érintett termékpiacot.

A felperes fellebbezésében elsődlegesen az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára való utasítását kérte, másodlagos kérelme az ítélet kereseti kérelmének megfelelő megváltoztatására irányult.

Előadta, hogy az elsőfokú ítélet iratellenesen nem tartalmazza azt a tárgyaláson tett alperesi nyilatkozatot, miszerint az egyes gépjárműtípusokba sorolható gépjárművek piacát is egységes árupiacnak kell tekinteni. Az elsőfokú bíróság nem volt figyelemmel a csoportmentességi rendelet szabályaira. Kifogásolta azt az ítéleti megállapítást, miszerint a bíróság nem vizsgálhatta azt, hogy a versenyfelügyeleti eljárásban az alperes milyen módon és milyen tartalommal határozta meg az érintett termékpiacot. Súlyos eljárási szabálysértésként értékelte az előterjesztett bizonyítási indítványának elutasításáról szóló rendelkezés mellőzését. Az ítélet erre vonatkozó indokolása elfogadhatatlan, hiszen a Mazda Kft. az MGE alapító tagja, ezért az MGE-től elfogulatlan szakvélemény nem várható. Az MGE által szolgáltatott adatok szakmailag elfogadhatatlanok, az általa alkalmazott besorolások eltérnek az európai uniós kategorizálástól. Az ítélet garanciális gépjárműjavítással kapcsolatos indokolása elfogadhatatlan, mert a csoportmentességi rendelet szerint a hatálybalépéskor élő megállapodások módosítására hat hónapos átállási lehetőség van. A rendelet tehát a szerződés módosítását, de nem a megállapodások felmondását engedte meg.

A fellebbezéssel szembeni ellenkérelmében az alperes az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Vitatta a felperes által hivatkozott nyilatkozat megtételét, álláspontja szerint a felperes félreértelmezte az elsőfokú ítéletet és a csoportmentességi rendeletet is.

A felperes fellebbezése nem alapos.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 253.§-ának (3) bekezdése szerinti terjedelemben, a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem korlátjai között bírálta felül. Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 206.§-ában foglaltaknak megfelelően, a rendelkezésre álló peradatok alapján helyesen rögzítette a tényállást, abból helytálló jogi következtetést vont le. Döntését minderre kiterjedően alaposan, kellő részletességgel megindokolta. A felperes fellebbezésében nem hivatkozott olyan jogi érvre, tényre, bizonyítékra, amely az elsőfokú ítélet jogszerűségét megkérdőjelezné, az általa előadottak így nem eredményezhették a fellebbezés kedvező elbírálását. A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletében foglaltakkal maradéktalanul egyetért, azt megismételni nem kívánja. A fellebbezésben foglaltakra tekintettel a következőket emeli ki.

Ahhoz, hogy meg lehessen állapítani, hogy az adott vállalkozás meghatározott magatartása a gazdasági erőfölénnyel való visszaélés tilalmába ütközik-e, először is azt kell tisztázni, hogy

valóban gazdasági erőfölényben van-e az érintett piacon. Ehhez elengedhetetlenül szükséges az érintett piac meghatározása. A Tpv. 21.§-ában meghatározott jogsértések körében az érintett árupiac alatt a gazdasági erőfölényben lévő vállalkozás által gyártott, forgalmazott, illetve beszerzett áru, vagy ezek közül egy, illetve néhány értendő. Ezeken kívül figyelembe kell venni az ésszerűen helyettesítő termékeket is. Ezt mindig a fogyasztó oldaláról kell vizsgálni; és azt kell meghatározni, hogy van-e, illetve melyek azok az áruk, amelyeket a fogyasztó a kialakult piaci viszonyok és szokások alapján a gazdasági erőfölényben lévő által gyártott, forgalmazott, beszerzett áru helyett vásárolhat. A fogyasztó számára helyettesítő termék az olyan áru, amely rendeltetésénél fogva ugyanazt a szükségletet elégíti ki, és a termék lényeges tulajdonságaira is figyelemmel (ár, minőség, műszaki paraméterek stb.) ténylegesen racionálisan felmerül annak lehetősége, hogy az eredetileg megvenni szándékozott áru helyett ezt a helyettesítő terméket szerezze be. Azt, hogy mely kereskedelmi cikkek tartoznak a helyettesítő termékek körébe, mindig egyedileg kell megítélni. Az azonban minden esetre elmondható, hogy csak a józan észnek megfelelő megoldásból lehet kiindulni, csak azok az árucikkek jöhetnek szóba, amelyek a fogyasztó logikus, racionális, célszerű döntése alapján praktikusán pótolhatják a korábban beszerezni kívánt árut, annak ténylegesen a helyébe léphetnek, azt valóban felválthatják.

Az új gépkocsik árupiacán nem vitásan vannak olyan fogyasztók, akik egy adott márkához ragaszkodnak. Ez azonban nem jelenti azt, hogy az ésszerűen eljáró fogyasztó ne a felhasználási célt tartaná szem előtt. Még az egy adott márkát általában kedvelő fogyasztó is nyilvánvalóan abból indul ki, hogy milyen célból kívánja a gépkocsit beszerezni (általában hol, milyen útviszony között, hányan, milyen gyakran stb. fogják használni), majd erre tekintettel felállít egy saját szempontrendszer (ár, teljesítmény, műszaki felszereltség, fogyasztási adatok, esztétikai jellemzők stb.), ami alapján keres a piacon a különböző márkák kínálata közül.

A személygépjárműveket különböző szempontok szerint csoportosíthatjuk. Attól függően, hogy mely jellemző tulajdonságok képezik a csoportosítás alapját, különféle kategóriák alakíthatók ki. Ezen kívül az egyes paraméterek között átfedés is lehetséges, így nincsen olyan egységes, mindenki számára egyértelmű, kötött szempontrendszer, ami alapján az egyes gépjárművek világosan és nyilvánvalóan besorolhatók lennének. Az Európai Közösségek Bizottsága is alkalmaz egyfajta besorolást, de az MGE is felállította a maga kategóriáit, emellett különböző szakértők meghatározott jellemzők alapján további, az előzőektől eltérő kategóriákat állapíthatnak meg. Mindebből látható, hogy a gépjárművek

kategorizálásának az érintett árupiac meghatározása során különösebb jelentősége nincs. Az ésszerűen eljáró fogyasztó a saját maga által, a felhasználási célra tekintettel felállított szempontrendszerből indul ki. Éppen ezért erre figyelemmel kell meghatározni az egymást helyettesítő termékek körét, függetlenül attól, hogy az Európai Közösségek Bizottsága, az MGE, vagy a szakértők milyen paraméterek mentén húzzák meg az egyes kategóriák határait. Ezekkel ugyanis még a személygépkocsik különböző jellemzőit nagyon jól ismerő fogyasztó sincs feltétlenül tisztában, de ha mégis, vásárlását akkor is az ésszerűség, a beszerezni kívánt személygépkocsival szemben támasztott igénye, nem pedig a különféle szempontok szerint felállított kategóriákhoz való tartozás fogja befolyásolni.

A fentiek alapján megállapítható, hogy az érintett árupiac a Mazda márkájú gépjárművekkel nem azonosítható, de nem szűkíthető le az esetleges szempontok alapján felállított, bizonytalan határvonalú személygépkocsi kategóriákra sem. A perbeli esetben az érintett árupiac a gépjárművek nagy piacának személygépkocsikat felölelő szegmensével azonosítható. Ezt az alperes és az elsőfokú bíróság is így határozta meg, ennek ellenkezőjét a felperesnek nem sikerült bizonyítania.

A fellebbezésben foglaltak alapján a másodfokú bíróság rámutat még arra, hogy a Pp. 221.§-ának (1) bekezdése részletesen meghatározza az ítélet indokolásának tartalmi követelményeit. Eszerint az indokolásban a bíróság által megállapított tényállást kell rögzíteni az arra vonatkozó bizonyítékok megjelölésével. Szó nincs tehát arról, hogy minden perbeli szereplő valamennyi szóbeli előadását és írásbeli nyilatkozatát részletesen fel kellene tüntetni. Így önmagában az, hogy az ítélet nem tartalmaz egy meghatározott alperesi nyilatkozatot, még nem jelent jogsértést. A felperes erre vonatkozó hivatkozása azonban nem csak ezért megalapozatlan, hanem azért is, mert a konkrétumok megjelölése nélkül ennek beazonosítására sem volt mód. Az ítéletnek tehát a bíróság döntésének indokolását kell tartalmaznia, e kötelezettségét pedig az elsőfokú bíróság teljesítette.

A Pp. 221.§-ának (1) bekezdése azt is kimondja, hogy az ítéletben utalni kell azokra az okokra, amelyek miatt a bíróság valamely tény nem talált bizonyítottnak, vagy amelyek miatt a felajánlott bizonyítást mellőzte. Ebből következik, hogy az elsőfokú bíróság nem követett el jogsértést, különösen nem súlyos eljárási szabálysértést azzal, hogy a felperes által előterjesztett bizonyítási indítvány elutasításáról külön alakszerű végzést nem hozott. Az ítélet indokolása pedig tartalmazza a felperes által felajánlott bizonyítás elutasításának okát, így a felperes erre vonatkozó hivatkozása sem alapos. A jogvita eldöntéséhez szakértői bizonyításra nem volt szükség, hiszen amint azt a másodfokú bíróság megerősítette, a helyettesítő termékek körét a

fogyasztó igénye, és nem a különféle szervek és személyek által felállított kategorizálás határozza meg. Ennek megítélése így jog- és nem szakkérdés.

Azt a felperes nem vitatta, hogy a személygépkocsik áru piacán a Mazda Kft. nincsen gazdasági erőfölényben. Ennél fogva a Mazda Kft. magatartásával a Tpv. 21.§-óban foglaltakat sem sérthette meg. Mivel pedig az alperes a versenyfelügyeleti eljárás során csak azt vizsgálta, hogy a Mazda Kft. a gazdasági erőfölénnyel való visszaélés tilalmába ütköző magatartást tanúsított-e, döntése csak erre terjedhetett ki, ezért a 1~atározat felülvizsgálata során az elsőfokú bíróság sem vizsgálhatott ezen kívüli esetleges jogsértéseket. Az alperes döntése csak arról szólt, hogy a Mazda Kft. nem sértette meg a Tpv. 21.§-át. Ez azonban nem zárja ki azt, hogy a felperes más jogsértés miatt vele szemben fellépjen, igényét (beleértve akár a kártérítési igényét is) az arra illetékes szerv előtt érvényesítse. Az elsőfokú bíróság lényegében ezt rögzítette ítéletében, amikor a márkakereskedői szerződés felmondásával és az új szerződés megkötésétől való elzárkózással kapcsolatban utalt a polgári bíróságra. A fellebbezés alapján hangsúlyozza a Fővárosi Ítéletábla, hogy az ítélet nem tartalmaz olyat, miszerint a bíróság nem vizsgálhatta az érintett termékpiac alperes általi meghatározását. Ilyenre az ítélet még csak nem is utal, az ítéletből pedig egyértelműen megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság ezt a kérdést részletesen vizsgálta, azzal kapcsolatban megállapításokat tett.

A felperes fellebbezésében kifogásolta a csoportmentességi rendelet szabályainak mikénti figyelembevételét is, ám ezzel kapcsolatban konkrétumra nem hivatkozott. Mivel pedig nem jelölte meg egyértelműen, hogy a csoportmentességi rendelet mely rendelkezése került mellőzésre, a Fővárosi Ítéletábla ezt a hivatkozást nem tudta vizsgálni. A garanciális gépjárműjavítás körében is utalt a felperes a csoportmentességi rendeletre. Ezzel kapcsolatban a Fővárosi Ítéletábla megállapította, hogy az elsőfokú eljárásban a felperes nem hivatkozott arra, hogy a csoportmentességi rendelet csak a szerződés módosítását, nem pedig a felmondását engedte meg. Ennél fogva az elsőfokú bíróság ezt a kérdést nem vizsgálhatta, így erről a Fővárosi Ítéletábla sem foglalhat állást. E körben megjegyzi még a másodfokú bíróság, hogy a felperes itt sem jelölt meg konkrétumot, nem határozta meg azt a rendelkezést, amely az általa hivatkozott szabályt tartalmazza. Ilyen előírásról a Fővárosi Ítéletáblának nincs is tudomása. Egy közelebbről meg nem határozott, egyébként is aggályos tartalmú rendelkezésbe való ütközés pedig nyilvánvalóan nem állapítható meg.

A kifejtettek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253.§-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A sikertelenül fellebbező felperes a Pp. 78.§-ának (1) bekezdése alapján köteles az alperes másodfokú perköltségének megfizetésére, a fellebbezési illetéket pedig a bírósági eljárásban alkalmazandó költségmentességről .szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13.§-ának (2) bekezdése alapján köteles viselni.

B u d a p e s t, 2009. évi szeptember hó 3. papján